

Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Seminaria magisterskie 2025/2026

Instytut Filologii Polskiej
ifp@amu.edu.pl

prof. dr hab. Przemysław Czapliński

Zakład Antropologii Literatury

czaple@amu.edu.pl

Podmiot i jego światy. Przemiany podmiotowości w literaturze nowoczesnej i ponowoczesnej

Seminarium zostanie poświęcone zróżnicowanym koncepcjom podmiotowości wyrażanym i problematyzowanym przez literaturę polską (i europejską) XX i XXI wieku. Tematykę seminarium porządkować będą dwie przestrzenie podmiotowe – ludzkie i pozaludzkie.

1. W ramach podmiotowości ludzkich omawiać będziemy koncepcje antropologiczne wybranych twórców – W. Gombrowicza, B. Schulza, S.I. Witkiewicza, B. Leśmiana, Z. Nałkowskiej, T. Borowskiego, L. Buczkowskiego, N. Goerke, I. Filipiak. Będziemy śledzić przemiany literackich ujęć – od psychologicznych do socjologicznych, neurologicznych i hormonalnych. W tym cyklu pojawią się także pisarze obcojęzyczni – H. Melville, V. Woolf, F. Kafka, U. Le Guin. Przedmiotem interpretacji będą nie tylko dzieła, lecz także „pomysły na człowieka” – jego wewnętrzne ciemności, rozwarstwienia, dysharmonie, pozamykane szuflady wspomnień i lęków, stosunek do ciała własnego i do ciał cudzych, formy samoobrony przed społecznymi naciskami i sposoby otwierania się na świat zewnętrzny.
2. Drugi krąg zainteresowań wyznacza podmiotowości pozaludzkie. Cykl ten obejmie rosnący zbiór literackich reprezentacji podmiotowości ekologicznych (M. Faber, J. Bator, O. Tokarczuk, M. Atwood), do których dodamy podmioty cyborgiczne (S. Lem, J. Dukaj i inni). W ramach tego cyklu pojawi się także podmiotowa zagadka – żywe trupy (zajmiemy się tekstami od Frankensteinia M. Shelley do Nocy żywych Żydów Ostachowicza). Będziemy pytać, kiedy człowiek staje się cyborgiem, a także, dlaczego kulturę współczesną zalewa fala zombie.

Oba cykle połączy stała refleksja nad „splotami” i „przejściami”, czyli powierzchniami styku, formami konfliktów i współistnienia oraz momentami ontologicznej przemiany (człowieka w cyborga, zwierzę, trupa).

prof. UAM dr hab. Wojciech Hamerski

Zakład Literatury Romantyzmu

vothjak@amu.edu.pl

Romantyzm i jego skutki

Zapraszam do udziału w seminarium osoby zaintrygowane szeroko rozumianą kulturą romantyczną. W trakcie zajęć wybrzmiały najbardziej nośne idee oraz estetyki epoki, zajmować nas również będzie ich długie trwanie, czyli rola tradycji romantycznej w późniejszej kulturze, w tym współczesnej. Zakładam swobodę w formułowaniu tematów prac – interesują nas zarówno te dotyczące utworów XVIII- i XIX-wiecznych (ujęcia monograficzne, przekrojowe, komparatystyczne, interdyscyplinarne itp.), jak i późniejszych, podejmujących dialog z romantyzmem utrwalony w różnych mediach (książki, filmu, gry wideo itp.).

prof. dr hab. Zbigniew Kopec

Zakład Poetyki i Krytyki Literackiej

kzbsz@amu.edu.pl

Literatura XX i XXI wieku

Na spotkaniach seminaryjnych w centrum zainteresowania znajdzie się literatura XX i XXI wieku. Będziemy zajmować się zarówno utworami fikcjonalnymi (w tym zaliczanymi do fantasy i utopii), jak i niefikcjonalnymi (np. reportażami, biografiami, autobiografiami). Szczególną uwagę poświęcimy m.in. literackim reprezentacjom Innych oraz różnorodnie rozumianemu pograniczu — społecznemu, państwowemu, kulturowemu, religijnemu, etnicznemu itd. W polu naszej obserwacji znajdą się takie kategorie jak egzotyzm, etniczność, wieloetniczność, wielokulturowość, relacje między tolerancją a konfliktem, a także przestrzeń. Podczas spotkań będziemy odwoływać się m.in. do metod wypracowanych na gruncie historii literatury, studiów kulturowych, genderowych, postkolonialnych, postzależnościowych i posttotalitarnych. Na seminariach można również realizować projekty wykraczające poza zarysowaną wyżej problematykę — zachęcam do zgłaszania własnych propozycji.

prof. UAM dr hab. Katarzyna Lisiecka

Pracownia Opery i Widowisk

lisiecka@amu.edu.pl

Literatura i sztuki audiowizualne: nawiązania, konteksty, relacje

Na seminarium zapraszam osoby zainteresowane różnymi formami przenikania się literatury, muzyki, opery, filmu i innych dzieł audiowizualnych. Zastanowimy się nad specyfiką tych relacji, sposobami budowania świata przedstawionego, dramaturgią przekazu oraz oddziaływania tego typu dzieł na odbiorców. Będą nas interesowały zarówno zależności występujące pomiędzy konkretnymi utworami, stylami czy konwencjami przedstawieniowymi, jak również zagadnienia gatunkowych, tematycznych i fabularnych nawiązań między nimi, wynikające z zabiegów intertekstualnych, adaptacji, transpozycji czy choćby inspiracji np. określonym motywem, znajdującym swoje odzwierciedlenie lub kontynuację w różnych typach sztuki. Osobnym obszarem zainteresowań (dla chętnych) będzie teatr operowy i jego historyczne i teoretyczne związki z literaturą oraz konteksty badań historycznokulturowych i estetyczne uwarunkowania dzieł dramatyczno-muzycznych.

Proponuję następujące obszary zagadnień, które będą mogły stanowić punkt wyjścia do konkretyzacji przyszłych prac magisterskich – jestem jednak otwarta na Państwa własne propozycje:

- paradoksy mimesis: estetyka wzniosłości, cudowność i fantastyka w literaturze i dziełach audiowizualnych;
- libretto operowe jako problem literaturoznawczy (libretto, adaptacja, przekład);
- opera, balet i inne widowiska muzyczne – inspiracje i nawiązania;
- adaptacje i transpozycje literacko-muzyczne;
- przemiany myśli estetycznej od XVI do XIX wieku;
- spory estetyczne w XVIII wieku w odniesieniu do sztuki literackiej, muzycznej, teatralnej (tu m.in. przemiany poetyki dramatu);
- literackie konteksty filmowej wyobraźni;
- teatralność jako medium.

Konsultacje dla osób zainteresowanych seminarium odbędą się we wtorek 7 i 14 października, między 13:30 a 15:00, w pokoju 308.

prof. dr hab. Tomasz Mizerkiewicz

Zakład Literatury XX Wieku, Teorii Literatury i Sztuki Przekładu

tommizer@amu.edu.pl

Problemy i konteksty literatury XX i XXI wieku

Seminarium ma zaznajomić z najnowszymi sposobami badania literatury XX i XXI wieku. Dlatego będzie miało charakter metodologiczny, przedyskutujemy znaczenie badań literaturoznawczych takich jak: studia nad emocjami (zwrot afektywny), doświadczeniem, pamięcią, zwrot ku rzeczom, nowy materializm, studia nad przestrzenią, studia nad nową czasowością, zwrot archiwistyczny, genetyka tekstu, nowa fenomenologia, filozofia obecności, zwrot deskryptywny, literaturoznawstwo cyfrowe, ekonomia literatury i in. Przygotowywane przez studentki i studentów prace dotyczyć będą zarówno poetyk poszczególnych pisarek i pisarzy, wybranych grup utworów, jak i zjawisk przekrojowych (konwencji, nurtów, estetyk literackich).

prof. UAM dr hab. Małgorzata Okulicz-Kozaryn

Zakład Badań nad Tradycją Europejską

mok@amu.edu.pl

Literatura pozytywizmu i Młodej Polski - między tradycją a nowoczesnością

Seminarium adresowane jest do osób o zainteresowaniach literackich, które zwróciły uwagę na twórczość Orzeszkowej, Prusa, Sienkiewicza, Konopnickiej, Berenta, Reymonta, Żuławskiego, Wyspiańskiego, Micińskiego, Nałkowskiej... i planują zgłębiać dorobek tych pierwszoplanowych twórców, bądź też chciałyby poznać spuściznę mniej znanych albo zapomnianych autorów pozytywistycznych i młodopolskich: Wiktora Gomułckiego, Józefy Cybulskiej-Bąkowskiej, Edwarda Paszkowskiego, Wacława Wolskiego, Marii Grossek-Koryckiej i innych. Zapraszam wszystkich, których intrygują związki literatury z filozofią, nauką, sztuką, np. dziewiętnastowieczne wizje futurologiczne i ówczesna fantastyka naukowa, świadectwa i przejawy oddziaływania odkryć przyrodniczych na literaturę i sztukę, a także meandry rozwoju form poezji i prozy – połowy XIX wieku po manifestacje talentów najmłodszego pokolenia młodopolskiego u progu I wojny światowej. W obszarze eksploracji mieszczą się zagadnienia przemian w postrzeganiu funkcji literatury jako instytucji życia wspólnotowego i sfery ekspresji własnej indywidualności.

Tematy prac magisterskich dotyczyć mogą dialogu z dawnymi tradycjami, jak też późniejszych nawiązań do dziedzictwa wskazanych tu epok; w grę wchodzi też tematy komparatystyczne.

prof. UAM dr hab. Beata Przymuszała

Zakład Semiotyki Literatury

beaprzy@amu.edu.pl

Literatura jako strefa napięć: pamięć, trauma i afekty w literaturze XX i XXI wieku

Zapraszam wszystkie osoby zainteresowane myśleniem o literaturze jako zderzeniu indywidualnych próby kształtowania własnego głosu z kulturowymi normami i wyobrażeniami. To zderzenie jest mocno obciążone emocjonalnie – osobiste doświadczenia są nierzadko trudne do artykulacji, historyczne doświadczenia obciążone są często stereotypowymi obrazami. Literatura tworząc przestrzeń przenikania się indywidualnych spostrzeżeń ze społecznymi ujęciami umożliwia szukanie innych języków opowiadania, pokazując swoją „słabą siłę” współtworzenia rzeczywistości.

Proponuję przyjrzenie się wybranym narzędziom teoretycznym, które odsłaniają nowe lub wymagające ponownych odczytań obszary badawcze. W polu zainteresowań znajdzie się m. in.: problematyka dotycząca pamięci (w tym pamięci kulturowej, pamięci historycznej i polityki pamięci, pamięci ciała, pamięci traumatycznej oraz innych jeszcze jej ujęć psychologicznych); problematyka związana z traumą (ujmowaną jako kategoria psychologiczna, filozoficzna i estetyczna – szczególną uwagę poświęcimy też różnym koncepcjom posttraumatycznym) oraz konsekwencje zwrotu afektywnego dla badań literaturoznawczych (z tej perspektywy omówimy też przekształcenia kulturowych schematów emocjonalnych oraz kulturę terapii).

Kategorie te są ze sobą powiązane, pozwalają mówić o literaturze jako sferze wymiany doświadczeń: emocjonalne doznania wymagają szukania nowych sposobów artykulacji, nowych języków ujmowania otaczającego nas świata. Tak rozumiana literatura próbuje „działać” w nas i w świecie – i o tych rozmaitych rodzajach jej sprawczości będziemy rozmawiać.

Pole badawcze tworzy literatura XX i XXI wieku – jeśli chodzi o wybór tematów seminarium jest zawsze otwarte na indywidualne pomysły Magistrantek i Magistrantów.

prof. UAM dr hab. Michał Szczyszek

Zakład Frazeologii i Kultury Języka Polskiego

szczysze@amu.edu.pl

Seminarium językoznawcze

1) Norma współczesnego języka polskiego, np.:

- teoretyczno-metodologiczny model opisu normy językowej;
- ewolucja normy języka polskiego i przemiany w zakresie norm cząstkowych w XX i XXI wieku;
- norma językowa jako odzwierciedlenie przemian kulturowych w XX i XXI wieku;
- wewnątrzjęzykowe i zewnątrzjęzykowe aspekty zmian w normie współczesnej polszczyzny – potoczność, technologizacja, wulgaryzacja itp. komunikacji językowej;
- normatywne i anormatywne aspekty tekstów artystycznych, publicystycznych, użytkowych itp.;
- nowe koncepcje normatywne.

2) Nabywanie normy językowej przez młodych użytkowników języka polskiego, np.:

- akwizycja języka a nabywanie normy językowej;
- nabywanie normy językowej a kategoryzacja językowa rzeczywistości pozajęzykowej;
- elementy leksykalne i gramatyczne jako wykładniki procesu nabywania normy językowej i językowego obrazu świata danej społeczności językowej.

3) Lingwistyka sądowa (kryminalistyczna), np.:

- językowa analiza tekstów prawnych i prawniczych (ustaw, rozporządzeń, wyroków sądowych itp.)
- analiza wypowiedzi dyskursu publicznego w kontekście przepisów prawnych dotyczących pomówień, deprecjacji itp.;
- warsztat biegłego sądowego z zakresu językoznawstwa;
- język i komunikacja sali sądowej;
- narzędzia humanistyki cyfrowej w lingwistyce sądowej (kryminalistycznej).

4) Odmiany: prawno-urzędowa, potoczna, artystyczna współczesnej polszczyzny, np.:

- język prawny, język prawniczy;
- terminologizacja i kategoryzacja pojęć na gruncie prawa w postaci definicji legalnych;
- prosty języka – koncepcja, realizacja, rzeczywistość;
- mechanizmy potocznej językowej komunikacji międzyludzkiej;
- styl, stylizacja;
- język pisarza, poety, ugrupowania artystycznego;
- językowe środki artystycznego wyrazu

5) Lingwistyka komputerowa, korpusologia, narzędzia lingwistyki cyfrowej, np.:

- budowanie korpusów współczesnej polszczyzny;
- weryfikacji funkcjonalności narzędzi lingwistyki cyfrowej;
- analizy i interpretacje tekstów oraz językowych danych typu big data z wykorzystaniem możliwości lingwistyki komputerowej.

6) Internacjonalizacja komunikacji językowej, np.:

- kontakty polszczyzny z innymi językami;
- genetyczna i semantyczna struktura zapożyczeń;
- zmiany językowego obrazu świata społeczności polskojęzycznej pod wpływem zapożyczeń pojawiających się w polszczyźnie w XX i XXI wieku;
- miejsce polszczyzny wśród języków Europy;
- językowe odzwierciedlenie procesów globalizacji i regionalizacji.

7) Multimodalny opis komunikacji interpersonalnej, np.:

- werbalne i niewerbalne składniki komunikacji międzyludzkiej;
- relacje między werbalnymi i niewerbalnymi składnikami komunikacji międzyludzkiej;
- struktura semantyczna, pragmatyczna, modalna werbalnych i niewerbalnych składników komunikacji międzyludzkiej;
- rola języka (leksemów, gramatyki), gestu, intonacji w procesie przekazywania informacji.

8) Słownotwórstwo współczesnej polszczyzny, np.:

- opis najnowszych zjawisk słownotwórczych;
- opis zmian zachodzących w systemie słownotwórczym w XX i XXI wieku;
- słownotwórstwo a norma języka polskiego;
- słownotwórstwo – system a uzus;
- zjawiska słownotwórcze w tekstach artystycznych, publicystycznych, użytkowych itp.;
- słownotwórstwo mówionego wariantu języka polskiego.

9) Kompetencje językowe i komunikacyjne a wiek biologiczny użytkowników języka (na przykładzie polszczyzny), np.:

- cechy polszczyzny młodzieżowej;
- cechy polszczyzny osób w średnim wieku;
- cechy polszczyzny osób w podeszłym wieku;
- relacja między rozwojem osobniczego języka a rozwojem osobniczej pamięci.

Informacje dot. wyboru seminariów

Student/-ka może złożyć **wniosek o indywidualne seminarium**, na które będzie uczęszczać już w **I semestrze**. Wniosek o utworzenie indywidualnego seminarium znajdą Państwo tutaj, u dołu strony: [WNIOSEK O UTWORZENIE INDYWIDUALNEGO SEMINARIUM](#)

We wniosku o indywidualne seminarium należy uzasadnić, dlaczego w Państwa wypadku utworzenie osobnej grupy jest konieczne (np. jest to warunkowane tematyką pracy, której nie sposób zrealizować w ramach zakresu tematycznego seminariów z listy).